

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.062/2021/5.

A felperes:

Felperes1 (felperes székhelye.)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Varga Tamás ügyvéd (ügyvéd címe)

Az alperes:

Alperes1 (alperes székhelye)

Az alperes képviselője:

Dr. Taschner Ádám Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Taschner Ádám ügyvéd, ügyvédi iroda címe.)

A per tárgya:

Kártérítés

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 10.G.21.469/2020/22.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperes, 10.G.21.469/2020/24.

V É G Z É S

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a perköltségre is kiterjedően hatályon kívül helyezi és ugyanezt a bíróságot a per új tárgyalására és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes másodfokú eljárási költségét 900.000,- (Kilencszázezer) forintban, míg az alperesét 200.000,- (Kettőszázezer) forintban határozza meg.

A felperes az illetékes adóhatóság felé 640.000,- (Hatszáznegyvenezer) forint fellebbezési illeték visszaigénylése iránti kérelem előterjesztésére jogosult.

A végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] A gyógyászati tevékenységet végző (járóbeteg-ellátás) felperesi társaság üzletvezető beltagjának házastársa személy 1. neve, aki a felperesi társaságnak kültagja (üzletvezető által meghatalmazott törvényes képviselője), továbbá ő a perben nem álló a C...Kft. ügyvezetője. Utóbbi cég a adós Kft-vel (továbbiakban: adós) közös város neve telephelyre telepített gépparkkal édesipari termékek gyártásával foglalkozott. Mindkét cég önálló képviseleti joggal rendelkező ügyvezetője és tagja személy 3 neve volt, működésükhöz közös könyvelőt alkalmaztak.

[2] Az adós 2008. évben tartozások miatt likviditási nehézségekkel küzdött, ezért a 2008. július 25. napján kelt adásvételi szerződéssel 10.000.000,- forint + áfa vételárért eladott egy három gépből álló szaloncukorgyártó-gépsort a A... Kft-nek. Az adásvételi szerződés szerint a vevő a vételárát ténylegesen nem fizette meg, hanem az adóssal szemben fennálló követelését csökkentette a megjelölt összeggel. A A... Kft. 2008. szeptember 16-án tovább értékesítette 8.000.000,- forint + áfa vételárért az említett gépsor a felperesi társaságnak. Az eladó és a vevő által cégszerűen ellenjegyzett átadás-átvételi jegyzőkönyv 2008. november 3-i időponttal rögzíti, hogy az átadás tárgyát képező három gép tulajdonjogát igazolta az eladó. A felek megállapították továbbá, hogy az átadás-átvétel tárgya rendeltetésszerű használatra alkalmas, rendelkezik valamennyi törvényes és szerződésben írt kellelkel, tartozékkal, alkatrésszel, a birtokba adás szabályszerűen megtörtént, a vevő a gép működését ismeri. A jegyzőkönyvet fényképfelvétel mellékletekkel együtt a felek kölcsönösen átvették. A perbeli gépekről 2009. március 14-én leltározási jegyzőkönyv is készült, személy 1 neve, mint a C...Kft. ügyvezetője, személy 3 neve, mint az adós kft. ügyvezetője, valamint egy harmadik céget képviselő személy jelenlétében. A „tárgy” megjelölés szerint a telephelyen tárolt, és a

felperes neve (felperes) tulajdonában lévő eszközök leltározása történt meg ekkor. A jelenlévők kijelentették, hogy a telephelyen lévő eszközök leltározásra alkalmas állapotban vannak, pontosan elhatárolhatók a más, jelenlévő személyek által képviselt társaságok tulajdonában lévő eszközöktől. A leltározott eszközöket típus megjelölés és gyártási szám alapján rögzíti a leltározási jegyzőkönyv, továbbá róluk fotócímkék készültek, és egyedi leltárcímkékkel látták el azokat.

[3] Egy további megállapodással a felperes határozatlan időre az adós ingyenes használatába adta a megvásárolt gépsort.

[4] Az adós kft. pénzügyi helyzete nem rendeződött, a társaság 2010. április 23-án felszámolás alá került, melyet a Céglőnyben, a 2010. május 17-i hirdetményben tettek közzé. A Kecskeméti Tőrvényszék előtt Fpk.03-09-...296. számon folyt felszámolási eljárásban 29 hitelező jelentett be összesen 343.630.022,- forint összegű hitelezői igényt. A hitelezők között szerepel a C...Kft. és személy 1. neve magánszemély, a felperesi társaság hitelezőként nem jelentkezett be. A kijelölt felszámoló a város neve telephelyen fellelt gépsorra 2010. június 23-án bérleti szerződést kötött, mellyel egy harmadik személy, a B... Kft. részére biztosította a gépek használatát. A bérlő 2010. szeptember 9-én írásban megállapodást kötött a felperessel, melyben rögzítették, hogy a gépsor egységet képez, ebben a formában alkalmas csokoládé termékek előállítására. Amint tisztázódik a gépsor jogi sorsa, annak további bérbeadását a felperesi társaság biztosítja a B... Kft. részére.

[5] Az alperesi felszámolóbiztos 2010. október 27-én írásban tájékoztatta a felperest, hogy a perbeli szaloncukorgyártó-gépsor nem szerepel az adós cég felszámolási vagyontárgyai között, azok idegen tulajdonú eszközök a gyártósorban. Ezzel azonos tájékoztatást adott a hitelezőknek is. Egyben tájékoztatta a hitelezőket, hogy a felszámoló a szerződések megtámadása érdekében peres eljárást nem kíván indítani, azonban ilyen eljárás megindítására a hitelezők önállóan is jogosultak.

[6] A felszámoló az adós cég ingóságait a perbeli gépekkel együtt azokat, mint „idegen tulajdonú ingóságokat” a Céglőnyben 2011. július 18-án értékesítésre meghirdette és erről a felperest is tájékoztatta.

[7] A felperes kültagja erről értesülve meghatalmazott képviselőként a város neve Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Alosztályán lopás büntettének és zártörés vétségének gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen feljelentést tett. A nyomozati eljárás során 2011. december 9-én személy 1. neve, mint felperes meghatalmazott képviselője tanúként nyilatkozott, ennek során előadta: „A felperes neve tulajdonában lévő – fenti telephelyen lévő, található – tárgyak, eszközök a felszámoló előtt ismertek. Ezen tárgyakra a felszámolás nem terjedhet ki ... mivel erőszakkal távol vagyunk tartva a telephelyre történő belépéstől, így a tárgyak jelenlegi otlletére vonatkozóan nem tudok nyilatkozni.”

[8] A/2011. bü. számú, a Btk. 249. § (2) bekezdésébe ütköző zártörés megalapozott gyanúja miatt folytatott eljárásban a nyomozóhatóság 2012. február 3-án szemlét tartott a adósi fióktelep. szám alatti adósi fióktelepen, amely egyben a C... Kft fióktelepeként is szolgált. A személy 1. neve sértett és felszámolóbiztos neve felszámolóbiztos jelenlétében tartott szemlén gépeket, gépi berendezéseket nem találtak.

[9] A nyomozati eljárást a rendőrhatalóság utóbb 2012. március 27. napján/2011. bü. számú határozattal megszüntette azzal, hogy a cselekmény nem bűncselekmény. A megszüntető határozattal szemben bejelentett felperesi panaszt a város neve Járási Ügyészség határozattal utasította el.

[10] A felperes a felszámolási eljárás során 2012. február 16-án terjesztett elő kifogást a felszámoló tevékenysége miatt, ebben előadta, hogy a 2012. február 3-i rendőrségi szemlén a gépsor nem volt fellelhető az adós telephelyén, sérelmezte a gépsor engedély nélküli bérbeadását, valamint annak későbbi ismeretlen helyre történő szállítását, kérte a felszámoló felmentését. Egy további kifogás előterjesztésére 2012. december 19-én került sor, ebben ugyancsak azon felszámolói intézkedést sérelmezte a felperes, hogy a felszámoló előbb alacsony díjért bérbe adta a gépeket, majd pedig azokat eltűntette, sorsuk ismeretlen. E kifogás is egyúttal a felszámoló felmentésére irányult. Az eljárásban csatolásra került a felperesi üzletvezető a 2012. május 29-i keltezésű felszámolóbiztoshoz intézett levele, melynek tárgya az ingóságok megtalálása, sorsuk tisztázása volt. Ebben kérte a felszámolóbiztos nyilatkozatát arra nézve, hogy mi az ingóságokkal kapcsolatos szándéka, milyen jogi helyzetűnek tekinti azokat. A felszámoló – ekkor már korábbitól eltérő – álláspontja szerint tulajdonváltozást eredményező érvényes adásvételi szerződés egyik alkalommal sem jött létre, a felperes nem vette birtokba az ingóságokat. Valós tulajdon-átruházási szándék hiányában a felszámoló ekkor már vitatta a felperes tulajdonjogát a gépsor vonatkozásában. Jelezte továbbá, a tulajdonjog tisztázásáig nem kívánja az ingóságokat a felperes részére visszaszolgáltatni. (Felszámolóbiztos Fpkh.03-12-...024/5. számú, 2013. március 20-i beadványa a kifogást elbíró felszámolási bírósághoz) Mindkét kifogás eredménytelen maradt, a felszámoló bíróság azokat jogerős végzésekkel elutasította.

[11] A személy 1. neve által ugyancsak képviselt C...Kft. – a felperessel a adós Kft-től a perbelihez azonos módon és időben szerzett élelmiszeripari gépi berendezések tulajdonosaként – a város neve Járásbíróság előtt 2.P.00..../2010. számon végrehajtási igénypert kezdeményezett a pénzügyi szervezet neve Zrt. alperessel szemben, melyben a tulajdonjogára hivatkozva kérte, hogy a végrehajtási eljárásban lefoglalt gépeket a bíróság a végrehajtás alól oldja fel. A bíróság a 2010. december 1-jén meghozott 19. sorszámu ítéletével a keresetnek helyt adott és a megjelölt gépeket a foglalás alól feloldotta. A Pest Megyei Bíróság a 2011. április 20-án kelt 5.Pf.00..../2011/5. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

[12] A város neve Járásbíróságnál 2.P.20..../2011. számon folytatódó polgári peres eljárásba a Dr. Taschner Ádám ügyvéd által képviselt adós Kft. „f.a.” (adós) beavatkozott. E perben a felperes félként nem szerepelt. A bíróság a keresetet 2012. május 17-én elutasította a 36. sorszám alatti ítélettel, melynek indokolása többek közt azt tartalmazza: „Felperesi képviselő előadása szerint is tudott az eladó pénzügyi nehézségeiről, az adásvételi szerződések is azt a célt szolgálták, hogy a gépek vételára felhasználható legyen a tetemes tartozás egy részének kielégítésére, ami egyben az alperes kielégítési alapját elvonta. A gépek ténylegesen nem kerültek át vevő birtokába, az adásvételi szerződések megkötése és a lefoglalás között eltelt több hónap alatt sem került sor bérleti szerződés kötésére. Felperesi képviselő akként nyilatkozott, hogy a két cég telephelye közös volt, és közösen foglalkoztatták ugyanazt a könyvelőt, egymás gazdálkodási helyzetével tisztában voltak.”

[13] A Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság Pf.21..../...0/00. számú 2018. április 23-án kelt ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgya tekintetében helybenhagyta. Álláspontja szerint a perben rendelkezésre álló adatok és tények azt igazolták, hogy a lefoglalt vagyontárgyak a adós Kft. adós tulajdonában álltak.

[14] A felszámoló a felperes törvényes képviselőjéhez címzett, 2010. október 28-án kelt levelében is úgy nyilatkozott, hogy az igényper jogerős lezárásáig jogfenntartással él a gépek tulajdonjogát illetően. Indokai szerint a felperes a személy 3 neve adóssal szemben indult végrehajtási eljárásban olyan vagyontárgyak foglalás alóli feloldását kérte, amelyekkel kapcsolatosan a jogszerzést maga is az adóstól eredeztette, a gépeknek az adóstól való megvásárlását igazoló okiratokat csatolt, azok tartalmára hivatkozott. A vagyontárgyak tulajdonosával szemben indult végrehajtási eljárás az adós cég elleni felszámolási eljárás elrendelésére tekintettel megszűnt, nincs tehát lehetőség sem a vagyontárgyak foglalás alóli feloldására, sem az esetlegesen befolyt összeg kiutalására, a végrehajtási igényper nem vezethet eredményre.

A felszámoló tájékoztatása szerint a felperes tulajdonjogára hivatkozással külön eljárásban kérheti a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezettől az ingóságok kiadását.

[15] A város neve Járásbíróságon B....2012. számú ügyben – személy 1. neve pótmagánvádló az alperesi felszámolóbiztost, Taschner Attila Ákost zártöréssel vádolta – az eljárás a 22. számú végzéssel 2013. november 5-én felfüggesztésre került a város neve Járásbíróság előtti 2.P.20..../2011. számú polgári per jogerős befejezéséig, majd az B..../2018/2. számú végzéssel a bíróság 2018. június 26-án megszüntette a büntetőeljárást.

[16] A jelen perrel érintett gépsor egy eleme (Sollich LC600 szaloncukorgyártó) 2018. november 27-én az adós által a D... Kft. részére kiállított számla tanúsága szerint értékesítésre került.

A kereseti kérelem és az ellenkérelem

[17] A felperes a 2019. március 13-án a város neve Járásbíróságon 2.G.40..../2019. számon előterjesztett keresetében – a Ptk. 5:21-22., 36., 48., 519., 520. §-okra és a Cstv. 48. § (1) bekezdésében foglaltakra hivatkozva – 8.000.000,- forint tőke és annak 2010. június 23. napjától a kifizetésig számított, a késedelembeesés időpontjától, 2010. június 23-tól kezdődően a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat megfizetésére, valamint a perköltség megtérítésére kérte kötelezni az alperest kártérítés címén.

[18] Indokai szerint még a felszámolás kezdetén tájékoztatást adott a felszámolónak, hogy ezek a gépek az ő tulajdonát képezik, a felszámoló viszont a hozzájárulása nélkül bérbe adta azokat a B... Kft. részére 2010. június 23-án, ezzel sajátjaként rendelkezett az ingóságokkal, a hasznait szedte, felperest elzárta a tulajdonjogához tapadó jogoktól, jogellenes magatartásával kárt okozott. A felszámoló elismerte, hogy ezek a gépek nem szerepelnek az adós cég felszámolási vagyontárgyai között, majd a gépsort mégis értékesítette

és még ezt megelőzően ismeretlen helyre megtörtént az elszállításuk is a telephelyről. A feljelentés nyomán a nyomozóhatóság is tapasztalta, hogy a telephelyet teljesen kiürítette a felszámoló. Az ingóságok innentől kezdve ismeretlen helyre kerültek. A felszámoló nyilatkozott a rendőrség felé az elrejtési helyről, de feltételhez – a C... Kft-vel kapcsolatos helyzet tisztázáshoz – kötötte az ingóságok sorsának rendezését.

[19] Felperes hiányolta, hogy az alperes nem lépett fel az általa fedezetelvonónak minősített adásvételek érvénytelenségének tisztázása érdekében. Az eladásból befolyt vételárból 2008. évben az adós tartozásának rendezése történt meg és így a korábbi felszámolási kérelem visszavonásra került, az adásvételi ügylettel akkor rendezett tartozás nem is szerepel a hitelezői igények között. Az alperes 2010. december 1-i, hitelezőknek címzett A-296/50. számú tájékoztatója szerint ezt elfogadta, de az ingóságokat mégis eltüntette, elrejtette, a bírósági ítéletekben foglaltakkal ellentétesen járt el. Felperesnek per-, igény-és tehermentesen adták el a gépsort, nem volt részese a felszámolási eljárásnak. Az iratok igazolják a birtokbavételt, ezzel az átruházás, és a tulajdonosváltás is megtörtént, az adósi könyvelésből a tartozást kivezették. Mindössze használati, tárolási célú otthagadás történt, a A... Kft. továbbiakban semmilyen követelést nem támasztott, átadás-átvételnél együttműködött. Felperes hangsúlyozta, birtokbavétel megtörténhet úgyis, hogy az ingóság a helyén marad. Az alperes többször beleegyezett az elszállításba, közös értékesítésbe. Felperes mindent megtett, hogy őt ne érje kár, alperes erőszakkal és fenyegetéssel lépett fel vele szemben, így a lehetőségei korlátozottak voltak.

[20] Az adós felszámolása során azonos volt a könyvelés a C... Kft-vel, a felperes esetében mégsem fogadta el azt az alperes. Irreálisan alacsony díjért adta bérbe, majd értékesítette ahhoz képest, hogy 2008. szeptember 24-én a végrehajtó még több, mint 400.000.000,- forint értékben foglalt, ebből a felszámoló csak kb. 20.000.000,- forint értéket realizált.

[21] Módosított keresetében a kár bekövetkezését az értékesítés időpontjában, 2018. november 27. napjában jelölte meg.

Ellenkérelem

[22] Az alperes a kereset elutasítását, felperes perköltségben marasztalását kérte. Az ellenkérelme indokaként elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az rPtk. 324. § (1) bekezdés értelmében 2015. június 23-án elévült a kárigény érvényesítés lehetősége, miután a felperes keresete szerint a kárigény alapjául szolgáló követelés még 2010. június 23-án keletkezett.

[23] A kereset érdemében azért nem megalapozott, mert az rPtk. 117. § (2) bekezdésben foglaltak nem teljesültek, a felperes a keresetéhez nem csatolta a 2008. július 25-i adásvételi szerződés átadás-átvételi jegyzőkönyvét, amely rögzíti, hogy ugyanezen a napon a A... Kft. használati szerződést kötött az adóssal, vagyis az ingóságok birtokbavétele nem történt meg, az ingyenesen az adós használatában maradt.

[24] Számára nem ismeretes az, hogy a kettejük jogviszonyához, a birtokbaadáshoz a C... Kft-nek mi köze volt. Előadta, a A... Kft. opciós vételi jogot engedett az adóssal összefonódásban álló C...Kft. részére, azaz valós átruházási szándéka a feleknek nem volt, kizárólag a fennálló tartozásokat kívánták ily módon rendezni, a vételár kialakítása is az adós tartozását tükrözi. A birtokbaadás tehát azért nem valósult meg, mert a A... Kft-nek szándékában sem állt a gépsort birtokba venni, és még ugyanazon a napon használati szerződést kötöttek, nem pedig bérleti szerződést, ami az általánosan elfogadottak szerint havonta kiszámlázott és átutalással a bérlő által megfizetett díj ellenében történik. Ezek hiányában bérleti jogviszony nem jött létre, mert annak eleme a bérleti díj fizetése, ami feltételezi az abban történő megállapodást. Rosszhiszeműség azért érhető tetten, mert a valós vételár már nem az adós részére került volna kifizetésre.

[25] A rosszhiszeműséget azért is vélelmezni kell, mert a három gazdasági társaság egymásközi viszonyában többségi befolyás áll fenn. A hitelezők kielégítési alapjának részbeni elvonása történt, miközben a vagyontárgy birtokosa, használója sosem változott.

[26] A második, a A... Kft-vel 2008. szeptember 16-án kötött adásvételi szerződés szerint 2008. november 3-án volt köteles az eladó birtokba bocsátani a gépsort annak ellenére, hogy a vételárat csak 2008. december 31-ig kell megfizetnie a vevőnek, vagyis azt jogosult volt tovább értékesíteni a vételár kiegyenlítése előtt. Az okiratból nem állapítható meg, hogy mikor fizette ki, egyáltalán kifizette-e a szerződésben megjelölt vételárat.

[27] Álláspontja szerint a A... Kft. sem vette birtokba a gépsort, hanem az mindvégig az adósnál maradt. A felperes nem is foglalkozott saját tulajdonú gépek bérbeadásával, egészségügyi szolgáltatásokat nyújt, a két megállapodásban a gépek nem is azonosak, ezért a Cstv. 40. § rendelkezéseibe ütköznek a szerződések.

[28] Utalt arra, hogy a város neve Járásbíróság előtti végrehajtási igényperben a Pest Megyei Bíróság 5.Pf.00....//2011/5. számú határozatával hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet és a szerződések fiktivitását, a felek rosszhiszeműségének vizsgálatát írta elő, ami a felszámoló részére azt jelentette, hogy a felek közötti hasonló módon kötött szerződések is felülvizsgálatra szorulnak. Alapos volt a gyanú, hogy az adós cég vagyonát kell képezzék ezek a vagyontárgyak is.

[29] A felperes soha nem indított eljárást a tulajdona megállapítása, ingóság kiadása iránt, annak ellenére, hogy előtte is ismert volt a folyamatban lévő felszámolási eljárás, mely a cég teljes vagyonának értékesítését jelenti. Ugyanakkor a felszámolónak külön per megindítására nem volt szükség, mert a gépek az adós cég vagyonában maradtak. A C...Kft. nevében aláíró személy 1. neve egyúttal a felperes kültagja is volt, a beltaggal azonos címen lakott. Az adósnak és a C... Kft-nek egyidőben személy 3 neve volt az ügyvezetője és tagja, ezért e körben hivatkozott a Cstv. 40. § (3) bekezdésére, rPtk. 685/B. §-ra.

Megjegyezte továbbá, a 2009. évben készült leltári jegyzőkönyvön a felperes ellenjegyzése nem hiteles a leltáron való részvétele nélkül.

[30] Vitatta a kárösszeget, hivatkozása szerint, ha 2008. július 25-én volt 12.000.000,- forint a vételár, a következő eladás 10.000.000,- forint ellenében történt, napi 37.730,- forint összegű értékvesztéssel kalkulálva. A keresetben megjelölt kár bekövetkezés dátuma további 380 napnyi értékvesztést jelent, ez idő alatt a gépsor a teljes értékét elvesztette.

[31] A jelen pert a felperes 2019. március 13-án város neve Járásbíróság előtt indította. A G...../2019. számú perben a bíróság 13. sorszámú ítéletével a felperes keresetét elutasította. A Budapest Környéki Törvényszék Gazdasági Kollégium, mint másodfokú bíróság a 14.Gf...../2020/9. számú 2020. szeptember 8-án kelt végzésével a 13. számú ítéletet hatályon kívül helyezte, a pert megszüntette és a keresetlevelet áttette az eljárásra hatáskörrel rendelkező illetékes Kecskeméti Törvényszékhez, figyelemmel a Cstv. 54. § (2) bekezdésében előírt egyedi hatásköri szabályra.

[32] A törvényszék előtt folytatódó perben a felperes a keresetét módosította és a kár bekövetkezése időpontját 2018. november 27. napjában határozta meg arra hivatkozással, hogy számlával igazolt módon e napon értékesítette a felszámoló az ingóságokat harmadik személy részére. Csatolta az új felszámolóbiztos által utólag részére megküldött számlát.

Az elsőfokú ítélet

[33] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, továbbá kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 400.000,- forint perköltséget. A bíróság ítélete indokolásában a perbeli jogvitában alkalmazandó 1959. évi Ptk. 324. § (1) bekezdése alkalmazásával az alperesi ellenkérelemre tekintettel vizsgálta a perbeli követelés elévülésének kérdését. Rögzítette e körben, hogy a Ptk. 326. § (1) bekezdése értelmében az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik. Ismertette továbbá az elévülési idő nyugvásának, illetve megszakadásának Ptk-beli szabályait.

[34] A bíróság a perbeli igény elévülésének kezdő időpontjának meghatározása során abból indult ki, hogy a felperes könyveiben saját tulajdonú ingóságként 2008. óta szerepelteti a perbeli gépsort. Az alperes az adós felszámolójaként 2011. július 22-én eladásra hirdette ezt az ingóságcsoporthoz is, mely ekkor az adós telephelyén volt fellelhető, egyéb felszámolási vagyonba tartozó ingóságokkal együtt. A bíróság figyelembe vette, hogy maga a felperes képviselője nyilatkozott úgy, hogy a nyomozati eljárásban, 2012-ben már bizonyosan eltűntek a gépek a telephelyről, ez a 2010-ben indított büntetőeljárás során bizonyosodott be egy helyszíni szemle alkalmával. A bíróság álláspontja szerint a közel 5 évig tartó büntetőeljárás nem okozta az elévülési idő nyugvását, a felperes nem volt elzárva attól, hogy tulajdonjogi igényét érvényesítse, polgári bíróságtól kérve az ingóságok kiadását. E körben kiemelt jelentőséget tulajdonított az elsőfokú bíróság a felperes kültagjának 2011. december 9-én képviselőként tett tanúnyilatkozatára a büntetőeljárásban, melyet lopás büntettének megalapozott gyanúja miatt indítottak. Hasonló tartamú nyilatkozatot tett a zártörés megalapozott gyanúja miatt folyó büntetőeljárásban is, amikor a kültag állította, hogy a 2012. február 3-i szemlén az adós telephelyén a gépek, gépi berendezések már nem voltak fellelhetők.

[35] A nyugvás nélküli elévülési idő kezdő időpontját a bíróság így 2011. december 9. napjával találta megállapíthatónak, ezért a perben érvényesíteni kívánt kárigényt 5 év elteltével, 2016. december 9-i időponttal elévültnek minősítette. A bíróság hangsúlyozta, nem a felperes választásán múlik az, hogy a bíróság mely időpontot tekint elévülési kezdő időpontnak, az jelen esetben a károsodás bekövetkezésének az időpontja, mely megalapozza a kötelmi kárigény érvényesítést.

[36] A bíróság részletesen értékelte a felperes által kezdeményezett eljárásokat, illetve alpereshez, mint adósi felszámolóhoz intézett nyilatkozatokat, melyek egyikét sem találta elévülés megszakítására alkalmas körülménynek, tekintve, hogy az ingóságok kiadására vagy ezzel kapcsolatos kártérítésre irányuló kifejezett írásbeli felhívást azok nem tartalmaztak. Kitért továbbá arra is, a felperes részéről nem büntetőeljárás kezdeményezése, hanem annak során esetlegesen előterjesztett polgárjogi igény lett volna elévülést megszakító körülmény, azonban ilyen igényérvényesítésre sem került sor. Mindezekre tekintettel a bíróság a felperesi követelést elévülés miatt nem találta bíróság előtt érvényesíthetőnek, ezért azt érdemi ítéleti rendelkezéssel elutasította.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[37] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását. Amennyiben a bizonyítási eljárás terjedelmessége vagy egyéb ok miatt az elsődleges kérelem teljesítése nem lehetséges, úgy a Pp. 381. §, valamint a 384. § (2) bekezdés b) pontja alapján kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

[38] Az elévülés új Ptk-ban rögzített szabályainak ismertetését követően, jogi érvelésként előadta, a felszámoló tudott arról, hogy 2008. év során a gépsor először a A... Kft., majd pedig a felperesi cég részére eladásra került. A felperes erről 2010. június 9-én külön írásban is tájékoztatta az alperesi felszámolóbiztost. Ennek ellenére 2010. június 23-án a felperesi tulajdonos hozzájárulása nélkül bérbe adásra került sor a B... Kft., harmadik személy részére azzal, hogy az ingóságok nem is képezték a felszámolás alatt lévő társaság tulajdonát. Az alperes mindvégig elzárta a felperest a tulajdonjoghoz tapadó jogok gyakorlásától, és általában megszegt a Cstv. 48. § (1) bekezdésében előírtakat. A felperes tulajdonát képező ingóságok értékesítésével és a felszámolás során a vételár hitelezők javára történő kifizetésével okozott végső soron kárt. A kár bekövetkezési időpontja az ingóságok alperes általi értékesítésének időpontja, vagyis 2018. november 27-e, mely egyúttal a kárigényérvényesítés elévülésének kezdő időpontja is. A felperes hangsúlyozta, kárigénye az ingóságok forgalmi értékével azonos. Az ingóságok értékesítése miatt, továbbá azért, mert a befolyt vételár nem hozzá, hanem a hitelezőkhöz került, a felperesi oldalon vagyonsökkenés jelentkezett.

[39] A felszámolási értékesítés időpontjáig az ingók tulajdonjoga a felperest illette meg, a keresetben meghatározott típusú kára ezen időpontig nem következett be, a korábbi időszakban a birtoklás, használat, hasznosítás lehetőségétől fosztotta meg az alperes a felperesi tulajdonost. Ezen időszaknak az elévülés szempontjából csak a használatához, hasznosításhoz tapadó tulajdonosi jogoktól való elzárásból eredő kárigények elévülése

szempontjából van jelentősége. Az ingók értékesítése, a tulajdonjog elidegenítése, átruházása, harmadik személy részére juttatásra alapozza meg a felperesi kártérítési igény esedékességét, ezért az elévülés kezdő időpontja is e jogi aktus időpontjával egyezik meg, ehhez képest az 5 éves elévülési időn belül került sor perindításra. A kártérítési igény ezért nem évült el, az bírósági úton érvényesíthető.

[40] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. A per során megállapított tényállásból kiemelte, hogy a felperesi tulajdonszerzés alperesi részről mindvégig vitatott volt, a felperes pedig nem is vette birtokba az ingóságokat, azok mindvégig az adós kft. telephelyén voltak tárolva. Az a körülmény, hogy a felszámolás kezdő időpontja előtt másfél-két éven belül az ingóságok kikerültek az utóbb felszámolás alá került adós vagyonából, ugyanakkor a vevő azokat nem vette birtokba, arra engedett következtetni, hogy tulajdonátszállás nem történt meg, az adásvételi szerződésben résztvevő felek valós szándéka nem is a tulajdon-átruházás volt.

[41] Alperes megjegyezte, a Ptk. 340. § (1) bekezdése szerint kárenyhítési kötelezettség körében elvárható lett volna a felperestől, hogy még a felszámolási eljárást megelőzően birtokba vegye, illetve a telephelyről elszállítsa valós vételi szándék esetén az ingóságokat. A vagyónátruházási jogügylet végigvitele nem történt meg.

[42] Vitatta a vagyonsökkenés, mint kár felmerülését, melyet a felperes keresetében megjelölt, mert a beszerzési számlaértéket jelölte meg kárösszegként felperes, vagyis a gép akkori teljes értékét. A felperesi törvényes képviselő által aláírt fellebbezés kiegészítés elnevezésű okirat alperesi álláspont szerint a Pp. 74. § (1) bekezdése folytán hatálytalan, kérte annak figyelmen kívül hagyását, hangsúlyozva, hogy a jelen eljárásban a jogi képviselet kötelező.

Az ítéltábla döntésének indokai

[43] A felperes fellebbezése megalapozott.

[44] Jelen eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) rendelkezései az irányadók. A Pp. 370. §-a egyértelműen meghatározza, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés során milyen körben bírálhatja felül az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülbírálati jogkör az adott kérdés vizsgálatának és minősítésének joga, mely magában foglalja az elsőfokú bíróság döntésének megváltoztathatóságát. A Pp. 369. §-a a másodfokfokú bíróság felülbírálati jogkörének típusait határozza meg és azt is szabályozza, hogy a felülbírálati jogkörét milyen keretek között gyakorolhatja. Alapvető, hogy a fellebbezés okát és annak indokait a félnek egyértelműen meg kell határoznia és ezzel kell kijelölni a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét (Pp. 371. §). Mind a fellebbező félnek, mind ellenfelének tisztában kell lennie azzal, hogy a fellebbezést milyen okból, az elsőfokú eljárás konkrétan milyen cselekményeit sérelmezve terjesztette elő, csak ez jelölheti ki a másodfokú jogvita kereteit és alkalmazkodik a tisztességes eljárás követelményéhez.

A fellebbezés tartalmával kapcsolatban az új Pp. rendelkezései szerint továbbra is a fellebbező fél kötelezettsége annak határozott megjelölése, hogy a jogorvoslat folytán a másodfokú bíróság milyen döntést hozzon, a kifogásolt rendelkezést vagy annak részét mennyiben, és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül [Pp. 371. § b) pont], továbbá azt az anyagi vagy eljárási jogszabálysértést is meg kell jelölnie, amelyre fellebbezését alapítja [Pp. 371. § d) pont].

[45] A jelen esetben a felperes fellebbezése azon alapult, hogy az elsőfokú bíróság nem helytálló anyagi jogszabály-alkalmazás útján határozta meg a kár bekövetkezésének időpontját és ennek következtében téves következtetésre jutott a felperes kártérítési igényének elévülését illetően. Ez a Pp. 384. § (2) bekezdésére figyelemmel a Pp. 369. § (4) bekezdés szerinti felülbírálati jogkör alkalmazást jelenti a másodfokú eljárásban. Az ítéltábla ennek megfelelően az anyagi jogi felülbírálat részeként vizsgálta az elsőfokú bíróság anyagi pervezetését és a kártérítési igény elévülésével kapcsolatos anyagi jogalkalmazás helyességét.

[46] A perben felhozott elévülési kifogás elbírálásának kiindulópontja, hogy min alapul a kárigény. A felperes már keresetlevelében egyértelművé tette, hogy a tulajdonának tekintett perbeli ingóságok vagyonából történő kikerülése miatt érvényesít kárigényt, melynek összegét a gépek vásárláskor kifizetett vételárával egyezően határozott meg. Lényeges tehát, hogy nem az alperes birtoklásának időszakára nézve, a hasznosítási jogtól való elzárás miatt történt a perbeli kárigény érvényesítés, hanem kifejezetten azért, mert az ingóságok kikerültek a vagyonából, az álláspontja szerint felróható alperesi magatartás folytán. Az elévülés szempontjából tehát ezen kötelmi kárigény keletkezési időpontját kellett a bíróságnak megállapítania.

[47] Az alperes védekezése az elévülési kifogás mellett kiterjedt arra is, hogy kétségbe vonta a felperesi tulajdonszerzést, a felszámolóbiztos ezt már a felszámolási eljárásban lefolytatott két kifogásolási eljárás során is felvetette, vitatva az ingó dolog tulajdonszerzéséhez szükséges felperesi birtokbavétel megtörténtét. Emellett alperes kétségbe vonta az adásvételi szerződés érvényességét is, illetve a tényleges tulajdon-átruházási szándék hiányát állította. A felperes fentiekben tisztázott tartalmú kárigénye megalapozottságának nyilvánvaló előfeltétele, hogy a perbeli ingóságokon a tulajdonszerzés megtörténtét bizonyítania kell.

[48] A periratok között rendelkezésre áll a A... Kft. és felperes között 2008. szeptember 16-án írásban megkötött, felek által szabályszerűen ellenjegyzett adásvételi szerződés, mely pontosan rögzíti a tulajdon-átruházási szándékot és azt, hogy az mely ingóságokra vonatkozik. A tartalmi és formai kellékeknek megfelelő adásvételi szerződés tehát fő szabály szerint igazolja a tulajdon-átruházás megtörténtét. A felszámoló a szerződés érvénytelenségére több alkalommal utalt, azonban annak bírósági úton történő megtámadása nem történt meg arra hivatkozással, hogy az ingóságok a felszámolási vagyonnal együtt a felszámoló birtokába kerültek. Önmagában az érvénytelenségre hivatkozás azonban érvénytelenséget kimondó jogerős bírósági ítélet hiányában a szerződésre vonatkozó valamely érvénytelenségi jogkövetkezményt nem válthat ki, a tartalmi és formai kellékeknek megfelelő adásvételi szerződést mindaddig érvényesnek kell tekinteni, amíg annak érvénytelenségét valamely Ptk-ban rögzített okból a bíróság jogerős határozattal ki nem mondja [1/2010. (V.28.) PK vélemény 2. pont és a hozzáfűzött indokolás]. A felperesi tulajdonszerzés dokumentált tényét a felszámoló érvénytelenségi hivatkozása ezért nem érinthette.

[49] A birtokbavétel a város neve telephelyen a 2008. november 3. napján kelt, mindkét fél részéről cégszerűen ellenjegyzett átadás-átvételi jegyzőkönyvvvel, ugyancsak igazolt, dokumentált. Ennek nem volt akadálya, hogy a gépek fizikálisan nem kerültek elmozdításra a korábbi telepített helyükről. A 2009. március 14-én adós ügyvezetője, illetve a felperes meghatalmazott kültagja által ellenjegyzett leltározási jegyzőkönyv pedig már a felperes, telephelyen tárolt vagyontárgyaiként veszi leltárba a pontosan típus és gyártási számmal megjelölt három ingóságot. Ezen okirati bizonyítékok alátámasztják az ingóságon történő tulajdonszerzés feltételeinek fennálltát [Ptk. 117. § (1), (2) bekezdés]. Mindezekből az ítéltábla azt a jogkövetkeztetést vonta le, hogy a felperesi tulajdonszerzés tényét az alperes utólag eredménytelenül vitatta.

[50] A perben nem vitatott tényállási kiindulópontul szolgál, hogy a fenti okirati bizonyítékokkal igazoltan felperes tulajdonát képező három ingóságot a felszámolás elrendelését követően az adós cég telephelyén a felszámoló vette birtokba, sőt azokkal tulajdonosként rendelkezett is, amikor bérbe adta, illetve értékesítésre meghirdette őket. Az értékesítésre meghirdetéskor még maga a felszámoló sem tekintette az adós tulajdonában lévő vagyontárgyaknak ezen ingóságokat. Ezt jelzi a 2010. október 27-i felpereshez intézett felszámolói levél, valamint az eladási hirdetmény, mely „idegen tulajdonú ingóságok” között tünteti fel a perbeli három gépet. Ezt követően a felperes több büntetőeljárást kezdeményezett, felszámolási kifogásokat terjesztett elő a felszámoló gépekkel kapcsolatos intézkedései miatt, melyek azt célozták, hogy a felperes mindvégig saját tulajdonának tekintett ingóságok jogi helyzete tisztázódjon. Ezen intézkedések tartalmuk szerint végső soron a gépek birtokba vételét célozták. Kétségtelen, hogy a felperes ebben az időszakban tulajdonjog megállapítása vagy ingóság birtokba adása iránti pert nem kezdeményezett a Ptk. 115. § (3) bekezdés alapján, ez azonban nem változtat azon a perbeli tényen, hogy a felperes tulajdonjogi igényét mindvégig fenntartotta az adóssal, illetve annak képviselőjében eljáró alperesi felszámolóval szemben. A tulajdonjogi igény azonban a Ptk. 115. § (1) bekezdés alapján nem évül el. Az elsőfokú bíróság anyagi pervezetése ezzel kapcsolatban arra irányult, hogy bizonyítás folyt arra nézve, mely időpontban változott át a dologi jogi igény kötelmi jellegű kártérítési követeléssé.

[51] Az elsőfokú bíróság a feltárt tényállásból azt a következtetést vonta le, hogy ez az időpont 2011. december 9-e, amikor is a felperes meghatalmazott kültagja jegyzőkönyvben nyilatkozott nyomozati eljárás során arról, hogy a telephelyen fellelhető ingóságok a felszámoló előtt ismertek, azonban e tárgyakra a felszámolás nem terjedhet ki. Sérélmezte, hogy a felszámoló elzárja a telephelyre történő belépéstől és ezért valójában nem is tud nyilatkozni arra nézve, hogy a tárgyak jelenleg is ott lennének. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ezen időpontban következett be a felperes károsodása, mert az ingóságok felperes számára ismeretlen helyre kerültek. Az ezt követő időszakra elévülés nyugvását vagy megszakítását okozó tényállási körülmény nem volt megállapítható, ezért a fenti időponthoz képest az 5 éves elévülési időn túl került sor 2019-ben a kárigény peres úton történő érvényesítésére.

[52] Az ítéltábla ettől eltérő jogi álláspontra helyezkedett a tényállás áttekintése nyomán; a tulajdonos ugyanis mindaddig követelheti a birtokából kikerült dolog visszaadását, amíg annak jogi, fizikai lehetősége fennáll, függetlenül attól, hogy tud-e a dolog hollétéről. Ebből következően még az a körülmény sem fordítja át a dologi jogi igény kötelmi

kártérítéssel, hogy a 2012. február 3-i helyszíni szemlén az eredeti tárolási helyükön a perbeli ingóságok már nem voltak fellelhetők. Ilyen esetben is a tulajdonos – az álláspontja szerint jogalap nélkül birtokló személytől – még követelheti a Ptk. 115. § (3) bekezdése alapján a tulajdonát képező ingóság kiadását. Ha a dolog természetbeni visszaadása lehetetlenné válik, ebben az esetben alakul át a dologi jogi igény pénzköveteléssé. E jogi álláspontot már a korai bírói gyakorlat is tükrözi (BH1980. 479, BH1986. 374 szám alatt közzétett eseti döntések), melyet az új Ptk. 5:36. § (1) bekezdéshez fűzött kommentár továbbra is aktuálisan irányadónak tart azzal, hogy kapcsolódó joggyakorlatként a BH1980. 479 számú eseti döntést kifejezetten továbbra is szerepelteti (Nagykommentár a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez, szerkesztette: Vékás Lajos – Gárdos Péter, 5:36. § (1) bekezdéshez fűzött kommentár; A tulajdonjog védelme alcím b) pont).

[53] A felperes ennél fogva mindaddig, amíg az ingóságok felszámolói elidegenítése nem történt meg, kizárólag dologi jogi igénnyel élhetett, tekintettel a természetbeni visszaadás lehetőségének fennálltára. Ezen időszakban a kártérítés legfeljebb arra terjedhet ki, hogy a jogalap nélküli birtokos elzárta őt használati, hasznosítási jogától.

[54] A felperes, a per Kecskeméti Törvényszék előtt folytatódó szakaszában a felszámoló által kiállított értékesítési számlát csatolt, állítva, hogy ez igazolja az ingóságok 2018. november 27-i időpontú értékesítését. Az ingóságok értékesítésének időpontja valóban jelentőséggel bír a dologi jogi igény kötelmivé való átfordulása szempontjából. A csatolt okirati bizonyítékot az ítéltábla megvizsgálta, azonban abból csupán az állapítható meg, hogy a számlán – más ingóságok feltüntetése mellett – „Sollich-LC-600 szaloncukorgyártó” eladott termék megjelölés történt, mennyiség: 1 db. A másik két ingóság a számlán nem szerepel, így e számla mindhárom perbeli gép felszámolói értékesítésének bizonyítékaul nem szolgál, az kizárólag a gépsor egy elemére vonatkoztatható. Az ítéltábla ezért a rendelkezésre álló peradatokból nem találta teljes mértékben alátámasztottnak azon felperesi állítást, hogy a gépsor valamennyi eleme 2018. november 27-én értékesítésre került, jóllehet az értékesítés időpontja releváns a kötelmi kárigény keletkezés megállapítása szempontjából. A kifejtettekkel következően a jelenleg rendelkezésre álló peradatokból a kárigény keletkezésének kezdő időpontja hitelt érdemlően nem állapítható meg, az további bizonyítást igényel a fent kifejtett anyagi jogi megítélés alkalmazása útján. Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja azonban mindettől függetlenül bizonyosan nem volt helytálló az elévülés kezdő időpontját illetően, a rendelkezésre álló bizonyítékok azonban nem elegendők ahhoz, hogy az ítéltábla érdemben felülmérlegelje az ítéletet.

[55] Mindezekre tekintettel az ítéltábla a Pp. 384. § (2) bekezdés b) pont alkalmazásával döntött az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséről. Az anyagi jogi okból alkalmazott hatályon kívül helyezést azt tette szükségessé, hogy az ügy érdemében rendelkezésre álló adatok alapján a Pp. 383. § szerint érdemi döntésre nincs lehetőség a bizonyítékok hiányosságai miatt.

[56] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak az elévülés fentiekben kifejtett helyes anyagi jogi megítélését szem előtt tartva anyagi pervezetéssel kell felvilágosítást adni a felperesnek a még szükséges, az ő érdekében álló bizonyítás lefolytatásáról. Ennek során indokoltnak tűnik – ez irányú felperesi indítvány esetén – a 2019. február 1-ét megelőzően eljáró felszámolóbiztos, valamint a fent említett értékesítési számlát felperesi kültagnak megküldő új felszámolóbiztos tanúkénti meghallgatása arra nézve, hogy a gépsor valamennyi

eleme értékesítésre került-e, valamint ennek időpontja is okirati, illetve tanúbizonyítással tisztázandó. Amennyiben a perbeli ingóságok jogi sorsát a tanúbizonyítás nem tudja tisztázni, úgy a Pp. 265. § (2) bekezdés a) pontja szerinti bizonyítási szükséghelyzet is felmerülhet, tekintettel arra, hogy az alperes volt az ingóságok birtokában, azon felül több peradat is van arra nézve, hogy felettük rendelkezési jogot is gyakorolt. A teljes gépsorra nézve kell az értékesítési időpontot bizonyítani, mely a kötelmi jogi kárigény érvényesítés – és egyúttal az elévülési idő – lehetséges kezdő időpontja. Ezen időpont tisztázottsága esetén lehet az elévülés kérdésében megalapozott jogi álláspontot elfoglalni. Amennyiben ezen időponthoz képest az 5 éves elévülési időn belül került sor a kárigény perbeli érvényesítésére, úgy érdemben kell az alperes Cstv. 54. § (1) bekezdésén alapuló kárfelelősségét vizsgálni. A kár bekövetkezés időpontjától függően felmerülhet az új Ptk. (2013. évi V. tv.) alkalmazásának szükségessége is.

[57] A jogi képviselő útján benyújtott, a Pp. előírásai szerint szerkesztett, és a megkövetelt tartalmú kérelemmel ellátott fellebbezés végső soron eredményre vezetett, ezért nem volt a másodfokú eljárásban annak jelentősége, hogy az ehhez mellékelte, a felperesi kültag által összeállított, annak személyes véleményét, szubjektív álláspontját tükröző beadvány a Pp. 74. § (1) bekezdés folytán hatálytalanság miatt nem volt figyelembe vehető (BH2017. 191, BDT2017. 3640 számú eseti döntések).

[58] Az ítéltábla a peres felek másodfokú eljárási költségét a Pp. 386. § (3) bekezdésre figyelemmel csupán meghatározta, azok viselése, illetve megfizetése kérdésében egyebekben az elsőfokú bíróság dönt.

[59] Észlelte az ítéltábla, hogy a város neve Járásbíróság ítéletével szembeni fellebbezésére a felperes már korábban lerótt 640.000,- forint fellebbezési illetéket, továbbá jelen másodfokú eljárás megindításához kapcsolódó fellebbezéséhez ismételten 640.000,- forint fellebbezési illeték lerovást igazolt. Ezen illeték azonban az 1990. évi XCIII. tv. 51. § (1) bekezdésére tekintettel szükségtelenül került lerovásra, a korábbi határozat hatályon kívül helyezése nyomán a megismételt eljárásban ugyanis a fél az illeték ismételt megfizetése alól fenti jogszabályi rendelkezés folytán mentesül. Az ítéltábla ezért a szükségtelenül lerótt többletilleték visszaigénylésének lehetőségét az Itv. 80. § (1) bekezdés f) és i) pontjaira figyelemmel biztosította a felperes számára.

[60] A 160/2021. (IV.01.) Korm.rendelettel módosított veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III.06.) Korm.rendelet 27. § (1) bekezdése és 40. § alapján az ítéltábla a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2021. június 25.

Dr. Hámori Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró

